

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

НАУКА У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ
(анотований рекомендаційний бібліографічний список)

Упорядник Янюк С. С., молодший науковий співробітник відділу наукової інформаційно-бібліографічної діяльності

Бібліографічний редактор Самчук Л. І., завідувач відділу наукової інформаційно-бібліографічної діяльності

У Законі України «Про наукову і науково-технічну діяльність» зазначено, що рівень розвитку науки і техніки є визначальним чинником прогресу суспільства, підвищення добробуту громадян, їх духовного та інтелектуального зростання. Цим зумовлена необхідність пріоритетної державної підтримки розвитку науки як джерела економічного зростання і невід'ємної складової національної культури та освіти, створення умов для реалізації інтелектуального потенціалу громадян у сфері наукової і науково-технічної діяльності [2].

Заклади вищої освіти є рівноправними учасниками наукового процесу. Метою організації наукової діяльності здобувачів вищої освіти є розширення їх світогляду, виховання потягу до самоосвіти, розвитку мислення, уміння спостерігати, аналізувати, творчо інтерпретувати результати інших досліджень.

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2018 р. № 776-р «Про затвердження плану заходів щодо реформування вітчизняної наукової сфери» [6] фахівцями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського підготовлено анотований рекомендаційний бібліографічний список «Наука у закладах вищої освіти». Список сформовано з бібліографічних записів нормативно-правових документів, згрупованих за принципом верховенства права й абеткою назв, авторефератів дисертацій, книжок, статей із продовжуваних та періодичних видань, інтернет-ресурсів. Хронологічні межі дібраного матеріалу – 2017–2019 рр.

Список адресовано науковим, науково-педагогічним і педагогічним працівникам, здобувачам вищої освіти та всім, хто цікавиться тенденціями розвитку наукової роботи у закладах вищої освіти.

1. Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII : [редакція від 09.08.2019 р.] // Законодавство України / Верхов. Рада України. – Текст. дані. – Київ, 2014. – Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 21.10.2019). – Назва з екрана.

2. **Про наукову і науково-технічну діяльність** [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII : [редакція від 16.07.2019 р.] // Законодавство України / Верхов. Рада України. – Текст. дані. – Київ, 2015. – Режим доступу: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення: 21.10.2019). – Назва з екрана.

3. **Про освіту** [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII : [редакція від 09.08.2019 р.] // Законодавство України / Верхов. Рада України. – Текст. дані. – Київ, 2017. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 21.10.2019). – Назва з екрана.

4. **Деякі питання проведення державної атестації закладів вищої освіти в частині провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності** [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 р. № 652 // Законодавство України / Верхов. Рада України. – Текст. дані. – Київ, 2018. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/652-2018-%D0%BF> (дата звернення: 21.10.2019). – Назва з екрана.

5. **Про затвердження Програми діяльності Кабінету Міністрів України** [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 29.09.2019 р. № 849 // Законодавство України / Верхов. Рада України. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/849-2019-%D0%BF> (дата звернення: 21.10.2019). – Назва з екрана.

6. **Про затвердження плану заходів щодо реформування вітчизняної наукової сфери** [Електронний ресурс] : розпорядж. Кабінету Міністрів України від 17 жовт. 2018 р. № 776-р // Законодавство України / Верхов. Рада України. – Текст. дані. – Київ, 2018. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776-2018-%D1%80> (дата звернення: 21.10.2019). – Назва з екрана.

7. **Про внесення змін до Указу Президента України від 6 листопада 2018 року № 357 [«Про Фонд Президента України з підтримки освітніх та наукових програм для молоді»]** [Електронний ресурс] : указ Президента України від 28 верес. 2019 р. № 718/2019 // Президент України : офіц. інтернет-представництво. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/7182019-29809> (дата звернення: 21.10.2019). – Назва з екрана.

Про заснування Фонду Президента України з підтримки освіти, науки та спорту.

8. **Про затвердження Положення про проведення Міністерством освіти і науки України Конкурсу проектів наукових робіт та науково-технічних (експериментальних) розробок молодих вчених, які працюють (навчаються) у вищих навчальних закладах та наукових установах, що належать до сфери управління Міністерства, подальше виконання цих робіт і розробок за рахунок коштів загального фонду державного бюджету та управління ними** [Електронний ресурс] : наказ М-ва освіти і науки України від 14.12.2015 р. № 1287 : [редакція від 23.06.2017 р.] // Законодавство

України / Верхов. Рада України. – Текст. дані. – Київ, 2017. – Режим доступу: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0015-16> (дата звернення: 21.10.2019). – Назва з екрана.

9. **Про затвердження Положення про раду проректорів з наукової роботи** [Електронний ресурс] : наказ М-ва освіти і науки України від 22.05.2019 р. № 700 // Міністерство освіти і науки України : [офіц. портал]. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-polozhennya-pro-radu-prorektoriv-z-naukovoyi-roboti-700> (дата звернення: 21.10.2019). – Назва з екрана.

10. **Про надання доступу закладам вищої освіти і науковим установам до електронних наукових баз даних** [Електронний ресурс] : наказ М-ва освіти і науки України від 16 трав. 2019 р. № 670 // Міністерство освіти і науки України : [офіц. портал]. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-nadannya-dostupu-zakladam-vishoyi-osviti-i-naukovim-ustanovam-do-elektronnih-naukovih-baz-danih> (дата звернення: 21.10.2019). – Назва з екрана.

11. **Про оголошення конкурсного відбору у 2019 році проектів наукових робіт та науково-технічних (експериментальних) розробок молодих вчених** [Електронний ресурс] : наказ М-ва освіти і науки України від 4 лип. 2019 р. № 932 // Міністерство освіти і науки України : [офіц. портал]. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-ogoloshennya-konkursnogo-vidboru-u-2019-roci-proektiv-naukovih-robot-ta-naukovo-tehnicnih-eksperimentalnih-rozrobok-molodih-vchenih> (дата звернення: 21.10.2019). – Назва з екрана.

* * *

12. **Цілі Сталого Розвитку: Україна** [Електронний ресурс] : нац. доп., 2017 / М-во екон. розвитку і торгівлі України // United Nations in Ukraine. – Текст. дані. – [Київ, 2017]. – Режим доступу: http://un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf (дата звернення: 21.11.2019). – Назва з екрана.

* * *

13. **Алендарь, Н.** Вплив науково-дослідницької діяльності на формування творчої особистості майбутнього вчителя початкових класів / Надія Алендарь, Володимир Антонюк // Пед. часопис Волині. – 2018. – № 4. – С. 95–100. – Бібліогр.: 6 назв. – Текст статті доступний в інтернеті: <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/15905> (дата звернення: 21.10.2019).

У статті проаналізовано сучасні підходи до організації науково-дослідницької діяльності студентів у закладах вищої освіти. Розкрито сутність поняття «науково-дослідницька діяльність», зміст та основні ознаки науково-дослідницької діяльності студентів. Окреслено недоліки ранніх спроб і бажання студентів виконувати дослідницьку роботу.

14. **Антонова, О. Є.** Науково-педагогічна школа як творчий осередок залучення молодих науковців до дослідницького процесу / О. Є. Антонова, Н. М. Поліщук // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. Івана Франка. Педагогічні науки. – 2018. – Вип. 4. – С. 17–23. – Бібліогр.: 6 назв. – Текст статті доступний в інтернеті: <http://pedagogy.visnyk.zu.edu.ua/article/view/164239> (дата звернення: 21.10.2019).

У статті проаналізовано чинники, які сприяють професійно-творчому розвитку представників Житомирської науково-педагогічної школи «Професійно-педагогічна підготовка майбутніх учителів», зокрема наявність лідера, учнів та послідовників, тісні зв'язки з ученими установ НАПН України, загальні тенденції розвитку системи освіти у державі, які спрямовують науковий пошук дослідників і стають їх власною тематикою тощо.

15. **Атраментова, Л.** Наука чи наукова самодіяльність? [Електронний ресурс] : як студентів привчають робити фейкові дослідницькі роботи / Любов Атраментова // Дзеркало тижня. – Текст. дані. – Київ, 2019. – 20–26 лип. (№ 28). – Режим доступу: <https://dt.ua/SCIENCE/nauka-chi-naukova-samodiyalnist-317995.html> (дата звернення: 21.10.2019). – Назва з екрана.

Розглянуто особливості виконання, написання та захисту самостійно виконаної науково-дослідної роботи в класичному університеті як складової навчального процесу.

16. **Барановська, Л. В.** Наукова школа «Методологія і методика реалізації комунікативної та компетентнісної парадигм у системі вищої й післядипломної освіти» / Л. В. Барановська // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. Івана Франка. – 2018. – Вип. 4. – С. 24–31. – Бібліогр.: 10 назв. – Текст статті доступний в інтернеті: <http://pedagogy.visnyk.zu.edu.ua/article/view/164255> (дата звернення: 21.10.2019).

Автором обґрунтовано значущість наукових шкіл для розвитку науки. Визначено основні критерії їх ідентифікації. Представлено результати аналізу діяльності наукової школи «Методологія й методика реалізації комунікативної та компетентнісної парадигм у системі вищої й післядипломної освіти». Виявлено основні проблеми наукових досліджень представників школи та їх основні об'єкти.

17. **Бахмат, Н.** Особливості освітньо-наукової підготовки магістрів в умовах інформатизації освіти / Наталія Бахмат // Молодь і ринок. – 2018. – № 6. – С. 22–27. – Бібліогр.: 5 назв. – Текст статті доступний в інтернеті: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/136843> (дата звернення: 21.10.2019).

У статті йдеться про освітньо-наукову підготовку магістрів у закладах вищої освіти як процес розвитку їх професійно-особистісних якостей. Описано зміст авторської навчальної дисципліни «Методологія та технології інформатизації педагогічної діяльності вчителя початкової школи», вивчення якої забезпечує формування фахової компетентності педагогів до використання різноманітних інформаційних технологій в освітньому процесі вищої й початкової школи.

18. **Бірук, Н. П.** Вплив науково-дослідницької діяльності на розвиток особистості педагога-дослідника / Н. П. Бірук // Вісник Житомир. держ. ун-ту ім. Івана Франка. Педагогічні науки. – 2016. – Вип. 4. – С. 18–23. – Бібліогр.: 5 назв. – Текст статті доступний в інтернеті: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VZhDUP_2016_4_6 (дата звернення: 21.10.2019).

У статті доведено важливість науково-дослідницької діяльності для професійного зростання, формування дослідницької компетентності, саморозвитку як педагога-дослідника, так і студентів, які формуватимуть подальше майбутнє суспільства.

19. **Варава, І. М.** Особливості науково-дослідницької діяльності студентів як суб'єктів вищої освіти / І. М. Варава // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Київ ; Вінниця, 2018. – Вип. 52. – С. 247–250. – Бібліогр.: 14 назв. – Текст статті доступний в інтернеті: <https://drive.google.com/file/d/1zFPDaZ-u6CgLSHHj63aGSF76e8jCYODR/view> (дата звернення: 21.10.2019).

На основі аналізу законодавчо-нормативної бази та наукової літератури проведено аналіз понять «наукова діяльність», «дослідницька діяльність», зокрема в аспекті представлення її організації у закладах вищої освіти. Визначено особливості науково-дослідницької діяльності студентів як суб'єктів вищої освіти. Доведено, що організація наукової діяльності студента розширює його світогляд, виховує потяг до самоосвіти, розвиває мислення, надає уміння спостерігати, аналізувати, творчо інтерпретувати результати інших досліджень.

20. **Владимирова, В. В.** Організація дослідницької діяльності студентів на заняттях із зарубіжної літератури у ВНЗ I–III рівнів акредитації / В. В. Владимирова // Київ. наук.-пед. вісн. – 2019. – № 16. – С. 10–16. – Бібліогр.: 9 назв. – Текст статті доступний в інтернеті: http://knopp.org.ua/file/16_2019.pdf (дата звернення: 21.10.2019).

У статті розглянуто питання організації дослідницької діяльності студентів на заняттях із зарубіжної літератури в умовах модернізації освітньої системи, пошуку новітніх педагогічних технологій, які б продуктивно підвищували рівень самостійної роботи, пізнавальної та творчої активності студентів.

21. **Галашова, О.** Мотивація наукової дослідницької діяльності студентів економічних факультетів у процесі навчання іноземної мови / О. Галашова // Витоки педагогічної майстерності. Серія «Педагогічні науки» : зб. наук. пр. / Полтав. нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2018. – Вип. 21. – С. 35–39. – Бібліогр.: 9 назв. – Текст статті доступний в інтернеті: https://drive.google.com/file/d/16SJfd9_7YFW5HLaDdEWGYTIMzLN4BaJz/view (дата звернення: 21.10.2019). – Назва з екрана.

Доведено необхідність формування мотивації студентів економічних факультетів до здійснення наукової дослідницької діяльності. Презентовано низку підходів до організації навчального процесу з іноземної мови, спрямованих на формування культури іншомовного мовлення та дослідницької культури студентів.

22. **Дайновський, Ю. А.** Основи наукових досліджень : навч. посіб. / Ю. А. Дайновський ; Центр. спілка спожив. т-в України ; Львів. торг.-екон. ун-т. – Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2017. – 231 с.

У виданні розглянуто основи методології та розкрито специфіку науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти.

23. **Дослідницька діяльність студентів ЗВО як складова професійної підготовки вчителя** // Адаптивне навчання студентів професії вчителя: теорія і практика : монографія / НАПН України, НПУ М. П. Драгоманова ; [за заг. ред. В. І. Бондаря]. – Київ, 2018. – С. 98–105.

Розглянуто особливості організації науково-дослідницької діяльності у системі професійної педагогічної освіти. Окреслено головні вектори сучасних наукових досліджень.

24. **Драч, І.** Дослідницьке лідерство в сучасному університеті : навч. посіб. / І. Драч, В. Муромець, Г. Чорнойван. – Київ : Пріоритети, 2017. – 40 с.

Розглянуто принципи, функції та методи дослідницької діяльності сучасного університету шляхом розкриття сутності дослідницького лідерства як основної парадигми управління науковою роботою у ЗВО.

25. **Дубасенюк, О. А.** Концептуальні моделі професійно-педагогічної підготовки майбутніх педагогів, реалізовані у діяльності Житомирської наукової школи / О. А. Дубасенюк // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. Івана Франка. Педагогічні науки. – 2018. – Вип. 4. – С. 62–70. – Бібліогр.: 17 назв. – Текст статті доступний в інтернеті: <http://pedagogy.visnyk.zu.edu.ua/article/view/164277/163286> (дата звернення: 21.10.2019). – Назва з екрана.

У статті розкрито сутність та ознаки наукових шкіл, розглянуто їх роль у системі вищої освіти. Презентовано досвід 30-річної діяльності Житомирської науково-педагогічної школи, що ґрунтується на освоєнні світового та вітчизняного досвіду в цій сфері. Окреслено результати її науково-дослідної діяльності.

26. **Ємчик, О.** Науково-дослідна робота студентів у процесі вивчення порівняльної педагогіки / Олександра Ємчик // Наук. вісн. Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Серія: Педагогічні науки. – 2018. – № 9. – С. 63–68. – Бібліогр.: 6 назв.

У статті визначено та обґрунтовано напрями, етапи та форми залучення студентів до науково-дослідної роботи у процесі вивчення порівняльної педагогіки у закладі вищої освіти.

27. **Жук, Л. В.** Наукові дослідження у вищих навчальних закладах: сутність, значення та перспективи / Л. В. Жук // Вісн. Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія: Проблеми економіки та управління / Нац. ун-т «Львівська політехніка». – Львів, 2017. – № 873. – С. 146–154. – Текст доступний в інтернеті: <http://ena.lp.edu.ua:8080/handle/ntb/41148> (дата звернення: 21.10.2019). – Назва з екрана.

У статті проаналізовано сутності та значення наукових досліджень у закладах вищої освіти (ЗВО) в умовах становлення економіки знань. Визначено перспективи розвитку наукових досліджень з урахуванням вимог інноваційного розвитку суспільства. Доведено, що розвиток та ефективна реалізація наукових досліджень у ЗВО є необхідною умовою підвищення його конкурентоздатності у міжнародному науково-освітньому просторі.

28. **Завражна, О. М.** Реалізація творчої та науково-дослідної складових самостійної діяльності студентів під час виконання курсової роботи / О. М. Завражна, А. І. Салтикова // Фіз.-мат. освіта. – 2018. – № 1. – С. 200–204. – Бібліогр.: 3 назви. – Текст статті доступний в інтернеті: <https://fmo-journal.fizmatsspu.sumy.ua/publ/4-1-0-337> (дата звернення: 21.10.2019). – Назва з екрана.

У статті розкрито особливості організації самостійної діяльності студентів під час виконання курсової роботи та шляхи реалізації її науково-дослідних складових. Доведено, що саме під час написання курсової роботи у студентів закладаються професійні навички до наукових досліджень.

Розкрито роль позааудиторної самостійної діяльності у формуванні наукової творчості здобувачів вищої освіти.

29. **Іваненко, В. В.** *Методика науково-педагогічного дослідження : навч. посіб. / В. В. Іваненко, Г. Г. Кривчик, І. С. Накашидзе. – Дніпро : Ліра, 2018. – 192 с.*

У посібнику розглянуто методологію наукового дослідження. Подано методичні поради і прийоми щодо проведення навчальних занять з підготовки рефератів, наукових статей, доповідей, магістерських та дисертаційних робіт тощо.

30. **Інноваційні розробки** університетів і наукових установ МОН України : наук.-дов. вид. / МОН України ; [кол. авт. за ред. М. В. Стріхи, М. Ю. Ільченка]. – Київ : [Ін-т обдар. дитини НАПН України], 2017. – 278 с. – Текст доступний в інтернеті: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/nauka/nauka-v-universitetax/rozrobkiuniv-monu.pdf> (дата звернення: 21.10.2019).

Інформаційний збірник містить описи 240 інноваційних науково-технічних розробок університетів, які відповідають перспективним напрямам вітчизняної економіки та ілюструють креативну функцію науки в закладах вищої освіти з розробки сучасної високотехнологічної продукції. Представлено досвід університетів з комерціалізації інноваційних розробок і трансферу технологій на внутрішньому та зовнішньому ринках.

31. **Інноваційні розробки** університетів і наукових установ МОН України : наук.-дов. вид. Т. 2 / МОН України ; [кол. авт. за ред. М. В. Стріхи, М. Ю. Ільченка]. – Київ : Мірал, 2018. – 288 с. – Текст доступний в інтернеті: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/Новини/2019/01/28/innovations2018-yse.pdf> (дата звернення: 21.10.2019).

У виданні наведено описи майже 250 інноваційних науково-технічних розробок університетів, які відповідають перспективним напрямам вітчизняної економіки та ілюструють креативну функцію науки в закладах вищої освіти, з розробки сучасної високотехнологічної продукції.

32. **Капосльоз, Г.** Деякі шляхи та заходи удосконалення організації наукових досліджень в інтересах вищих військових навчальних закладів / Г. Капосльоз, Ю. Бодрик, О. Мельниченко // *Військова освіта : зб. наук. пр. Нац. ун-ту оборони України / Нац. ун-т оборони України імені Івана Черняхівського. – Київ, 2018. – № 2. – С. 129–143. – Бібліогр.: 11 назв. – Текст доступний в інтернеті: <http://znp-vo.nuou.org.ua/article/view/161181> (дата звернення: 21.10.2019).*

У статті визначено місце та роль науково-дослідної роботи у забезпеченні освітньої діяльності закладів вищої військової освіти (ЗВВО). Окреслено проблемні питання організації наукових досліджень для забезпечення освітньої діяльності ЗВВО та шляхи їх вирішення.

33. **Капосльоз, Г.** Проблемні питання організації наукових досліджень в інтересах навчальних закладів та органів управління освітою у Збройних Силах України / Г. Капосльоз, Ю. Бодрик, О. Мельниченко // *Військова освіта : зб. наук. пр. / Нац. ун-т оборони України імені Івана Черняхівського. – Київ, 2017. – № 2. – С. 85–98. – Бібліогр.: 16 назви. – Текст доступний в інтернеті: <http://znp-vo.nuou.org.ua/article/view/156525> (дата звернення: 21.10.2019).*

У статті розкрито роль науково-дослідної роботи у забезпеченні освітньої діяльності закладу вищої військової освіти. Окреслено недоліки існуючої моделі організації наукових досліджень за групами проблемних питань: нормативно-правове регулювання відносин у процесі організацій наукових досліджень в інтересах військової освіти України, науково-методичне забезпечення організації наукових досліджень тощо.

34. Кваша, Н. А. Впровадження методів оцінювання інноваційного потенціалу в наукову сферу вищих навчальних закладів [Електронний ресурс] / Н. А. Кваша // Публ. адміністрування: наук. дослідж. та розвиток : електрон. наук. журн. / Чернігів. нац. технол. ун-т. – Текст. дані. – Чернігів, 2017. – № 2. – С. 114–119. – Бібліогр.: 12 назв. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pandr_2017_2_15 (дата звернення: 21.10.2019). – Назва з екрана.

Автором здійснено оцінювання можливостей діагностування інноваційного потенціалу закладів вищої освіти України на основі сучасних методів аналізу ефективності наукової роботи.

35. Клепар, М. Організація наукової діяльності студентів-міжнародників у закладах вищої освіти України / Марія Клепар // Зб. наук. пр. Уман. держ. пед. ун-ту ім. Павла Тичини / Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – Умань, 2018. – Вип. 2. – С. 119–130. – Бібліогр.: 11 назв. – Текст статті доступний в інтернеті: <http://znp.udpu.edu.ua/article/view/149229/148341> (дата звернення: 21.10.2019). – Назва з екрана.

У статті проаналізовано проблему організації наукової діяльності студентів-міжнародників у закладах вищої освіти України. Визначено чинники, що зумовлюють зростання її значущості за сучасних умов переходу до ступеневої системи вищої освіти, технологізації освітнього процесу, інтеграції у європейський і світовий освітньо-науковий простір. Охарактеризовано основні аспекти організації і розвитку наукової діяльності студентів-міжнародників у закладах вищих освіти.

36. Козловський, Ю. М. Методика науково-педагогічного дослідження : навч. посіб. / Ю. М. Козловський. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2018. – 192 с.

У посібнику подано наукові основи педагогічних досліджень, їхні теорії, концепції методик та конкретні методики, методи організації цих досліджень. Розглянуто особливості методик науково-педагогічних досліджень у дидактиці, теорії виховання, історії педагогіки та управлінні освітою, а також методики оформлення результатів дослідження. Посібник містить тести, контрольні роботи та питання до іспиту.

37. Козловський, Ю. М. Методологія педагогічного дослідження : навч. посіб. / Ю. М. Козловський. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2018. – 196 с.

Розкрито теоретичні основи наукової діяльності та наукового дослідження, висвітлено його філософські передумови та методологічні засади. Показано особливості наукового дослідження у сфері суспільно-гуманітарних наук загалом та педагогічного дослідження зокрема в контексті сучасних методологічних підходів та принципів. Проаналізовано види педагогічних досліджень та їхнє інформаційне забезпечення.

Запропоновано тематику семінарських занять, список літературних джерел, теми для самостійного опрацювання.

38. Корець, М. С. *Методологія наукового дослідження* : [навч. посіб.] / М. С. Корець. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. – 146 с.

У виданні систематизовано сукупність відомостей щодо методології наукового дослідження. Визначено основні поняття науки та наукознавства. Проаналізовано загальні проблеми методології наукового дослідження. Охарактеризовано процес організації та підготовки бакалаврських і магістерських робіт.

39. Короденко, М. *Університетська наука: погляд у майбутнє* : у наступному році заклади вищої освіти мають остаточно визначитися з базовими науковими напрямками / Максим Короденко // *Освіта України*. – 2018. – 24 груд. (№ 50). – С. 7 : фот.

У статті йдеться про запровадження державної атестації та базове фінансування наукової діяльності у закладах вищої освіти, підготовку здобувачів вищої освіти на освітньо-науковому та науковому рівнях і знакові наукові результати університетів.

40. Кочубей, Т. Д. *Регіональний вимір становлення науково-педагогічних шкіл в Україні: на прикладі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини* / Т. Д. Кочубей // *Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. Івана Франка. Педагогічні науки*. – 2018. – Вип. 4. – С. 98–102. – Бібліогр.: 5 назв. – Текст статті доступний в інтернеті: <http://pedagogy.visnyk.zu.edu.ua/article/view/164290> (дата звернення: 21.10.2019).

У статті досліджено становлення та розвиток науково-педагогічних шкіл в Україні на регіональному рівні. Здійснено аналіз основних напрямів діяльності науково-педагогічних шкіл, які функціонують в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини, виявлено основні тенденції їх становлення та розвитку.

41. Луговий, В. І. *Реалізація дослідницько-інноваційного потенціалу університетів як невід'ємного складника їх діяльності* / В. І. Луговий, О. М. Слюсаренко, Ж. В. Таланова // *Наука та наукознавство*. – 2019. – № 3. – С. 26–45. – Бібліогр.: 35 назв. : рис., табл.

На підставі аналізу місії університетів та їх дослідницько-інноваційної складової, провідних тенденцій у сферах вищої освіти та досліджень і розробок у світі, Північній Америці, Європі, особливостей цих сфер в Україні та провідних країнах обґрунтовано концептуальні засади та практичні рекомендації щодо посилення потенціалу досліджень і розробок у вітчизняній сфері вищої освіти.

42. Методологія та організація наукових досліджень : [навч. посіб.] / МОН України, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка; [за ред. І. С. Добронравової]. – Київ : Київ. ун-т, 2018. – 607 с.

Розглянуто роль та особливості організації науки і наукових досліджень у сучасному світі та питання технології виконання наукового дослідження здобувачами вищої освіти й молодими науковцями.

43. Мирончук, Н. М. *Формування умінь самоорганізації науково-дослідницької діяльності магістрантів на засадах ергономічного підходу* / Н. М. Мирончук // *Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. Івана Франка*.

Педагогічні науки. – 2018. – Вип. 4. – С. 103–107. – Бібліогр.: 5 назв. – Текст статті доступний в інтернеті: <http://pedagogy.visnyk.zu.edu.ua/article/view/164292> (дата звернення: 21.10.2019).

У статті визначено принципи і сутність самоорганізації викладачем науково-дослідницької діяльності на основі ергономічного підходу та представлення змісту і форм роботи магістрантів з формування у них умінь самоорганізації у науково-дослідницькій діяльності з урахуванням принципу ергономічності.

44. Мінгальова, Ю. І. Принципи використання гнучкого управління проектами SCRUM у науково-дослідній роботі студентів / Ю. І. Мінгальова // Інновац. педагогіка. – 2018. – Вип. 7, т. 2. – С. 79–82. – Бібліогр.: 12 назв. – Текст статті доступний в інтернеті: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2018/7/part_2/17.pdf (дата звернення: 21.10.2019).

У статті охарактеризовано основні принципи використання SCRUM (спосіб гнучкого управління складними проектами, найчастіше пов'язаними з розробкою програмного забезпечення) у розрізі науково-дослідної діяльності студентів закладів вищої освіти. Окреслено шляхи вирішення проблеми, пов'язаної зі стереотипністю мислення щодо організації науково-дослідної роботи студентів лише у позанавчальний час.

45. Наукові дослідження в підготовці майбутніх учителів трудового навчання та технологій : навч. посіб. [для студентів спец. 014.10 «Середня освіта» (Трудове навчання та технології)] / [уклад.: В. П. Курок, Г. О. Воїтелева ; за ред. В. П. Курок]. – Глухів : НПУ ім. О. Довженка, 2018. – 262 с.

У навчальному посібнику подано вимоги до структури та змісту різних видів науково-дослідної роботи майбутніх учителів трудового навчання та технологій, до якої вони залучаються впродовж усього терміну підготовки в закладі вищої педагогічної освіти.

46. Овсянніков, О. С. Підходи до проектування комп'ютерного середовища науково-дослідної роботи студентів інженерно-педагогічних спеціальностей комп'ютерного профілю / О. С. Овсянніков, Г. М. Алексеєва // Інновац. педагогіка. – 2019. – Вип. 14, т. 2. – С. 192–196. – Бібліогр.: 10 назв. – Текст статті доступний в інтернеті: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/14/part_2/41.pdf (дата звернення: 21.10.2019).

Розглянуто підходи до проектування комп'ютерного середовища науково-дослідної роботи студентів інженерно-педагогічних спеціальностей комп'ютерного профілю.

47. Організація і проведення педагогічного дослідження // Актуальні проблеми професійної освіти : навч.-метод. посіб. / Житомир. держ. ун-т ім. Івана Франка ; [уклад. Дубасенко О. А.]. – Житомир, 2018. – С. 332–349.

Розглянуто методологію науково-педагогічного дослідження та його рівні. Охарактеризовано методологічні підходи та їх роль у педагогічному дослідженні. Окреслено методи теоретичних та емпіричних досліджень.

48. Основи науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти зі спеціальності «Фізична культура і спорт» : [навч. посіб.] / Нац. ун-т фіз. виховання і спорту України ; [В. М. Костюкевич та ін.]. – Київ : Олімпійська літ., 2018. – 525 с.

Розкрито зміст і методику науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти зі спеціальності «Фізична культура і спорт». Охарактеризовано методи наукових досліджень у фізичному вихованні та спорті. Подано алгоритми написання кваліфікаційних наукових робіт.

49. Повідайчик, О. С. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до науково-дослідницької діяльності : автореф. дис. ... канд. пед. наук : : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Повідайчик Оксана Степанівна ; МОН України, Тернопіл. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. – Тернопіль, 2019. – 40 с. – Текст автореферату доступний в інтернеті: http://tnpu.edu.ua/naukova-robota/documents-download/d-58-053-03/Aref_Povidajchyk.pdf (дата звернення: 21.10.2019).

У дослідженні обґрунтовано теоретичні і методичні основи професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до науково-дослідницької діяльності. Розкрито особливості науково-дослідницької діяльності, з'ясовано сутність дослідницьких умінь соціальних працівників та здійснено їх класифікацію. Проаналізовано стан підготовки майбутніх соціальних працівників до науково-дослідницької діяльності у зарубіжній і вітчизняній освітній практиці.

50. Пухно, С. В. Самостійна науково-дослідна робота студентів закладів вищої освіти як складова процесу формування психологічної культури майбутнього педагога / С. В. Пухно // Фіз.-мат. освіта. – 2018. – № 2. – С. 102–106. – Бібліогр.: 8 назв. – Текст статті доступний в інтернеті: <https://fmo-journal.fizmatsspu.sumy.ua/publ/4-1-0-386> (дата звернення: 21.10.2019).

У статті розкрито значення самостійної науково-дослідної роботи студентів закладів вищої освіти як складової формування їх психологічної культури. Дано теоретичний аналіз поняття «психологічна культура» та структурних компонентів даного феномену. Доведено, що успішне оволодіння навичками та вміннями організації та виконання самостійної науково-дослідної роботи студентів є чинником розвитку психологічної культури майбутніх вчителів інформатики, математики, фізики.

55. Ромащенко, І. Психолого-педагогічні основи творчості у науково-дослідній діяльності студентів / Інна Ромащенко // Молодь і ринок. – 2018. – № 1. – С. 47–51. – Бібліогр.: 9 назв. – Текст статті доступний в інтернеті: http://mr.dspu.edu.ua/publications/2018/1_156_2018.pdf (дата звернення: 21.10.2019).

У статті розкрито роль науково-дослідницької діяльності у формуванні та становленні сучасної творчої особистості фахівця на основі психології. Досліджено питання впливу науково-дослідницької діяльності на самовираження здобувачів вищої освіти.

56. Свистун, В. І. Науково-дослідна лабораторія як організатор і координатор інноваційного наукового середовища вищого військового навчального закладу / В. І. Свистун, В. А. Шемчук // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. Івана Франка. Педагогічні науки. – 2018. – Вип. 4. – С. 182–186. – Бібліогр.: 8 назв. – Текст статті доступний в інтернеті: <http://pedagogy.visnyk.zu.edu.ua/article/view/164434> (дата звернення: 21.10.2019).

У статті розкрито роль науково-дослідної лабораторії як структурного підрозділу вищого військового навчального закладу, як організатора й координатора інноваційного наукового середовища освітнього закладу в питаннях науково-методичного супроводу військово-професійної підготовки й діяльності військовослужбовців в мирний час та в бойових умовах.

57. Ситницький М. В. Дослідницький університет як соціальний та економічний феномен / М. В. Ситницький // Бізнес Інформ. – 2018. – № 3. – С. 133–140. – Бібліогр.: 45 назв. – Текст статті доступний в інтернеті: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2018-3_0-pages-133_140.pdf (дата звернення: 21.10.2019).

У статті досліджено роль дослідницького університету як соціального й економічного феномена. Встановлено, що феномен дослідницького університету полягає у різнобічному розкритті інноваційного потенціалу талановитих і здатних до наукового пошуку особистостей.

58. Ситницький М. В. Стратегічне управління розвитком дослідницьких університетів : монографія / М. В. Ситницький. – Київ : Ліра-К, 2018. – 302 с. – Текст доступний в інтернеті: <http://lira-k.com.ua/preview/12571.pdf> (дата звернення: 21.10.2019).

У монографії викладено концептуальне осмислення сучасної практики стратегічного управління розвитком дослідницьких університетів в умовах динамічних соціально-економічних та інформаційно-технологічних змін. Здійснено стратегічний аналіз та оцінювання діяльності університетів світового класу із використанням рейтингового інструментарію. Запропоновано прикладні засади впровадження стратегічного інструментарію у практику управління розвитком дослідницьких університетів України.

59. Соболев, Х. С. Методологія і принципи наукових досліджень : навч. посіб. / Х. С. Соболев, Н. І. Петровська, О. М. Гуняк. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2018. – 92 с.

Навчальний посібник містить загальні відомості про науку і наукові дослідження. Розглянуто основи методології теоретичних і експериментальних досліджень, розкрито особливості організації науково-дослідної діяльності студентів магістратури.

59. Специфіка науково-педагогічного дослідження у професійній школі // Актуальні проблеми професійної освіти : навч.-метод посіб. / Житомир. держ ун-т ім. І. Франка ; [уклад. Дубасенко О. А.]. – Житомир, 2018. – С. 270–331.

У посібнику розглянуто методологію науково-педагогічного дослідження та його рівні. Охарактеризовано методологічні підходи та їх роль у педагогічному дослідженні. Окреслено методи теоретичних та емпіричних досліджень.

60. Теорія навчання та організації наукових досліджень у вищій школі : [навч. посіб.] / Коломієць Л. В., Кисельова О. І., О. В. Грабовський [та ін.]. – Одеса : Лерадрук, 2017. – 269 с. – Бібліогр.: 69 назв.

У посібнику висвітлено теоретичні питання організації наукових досліджень. Досліджено етапи, методологічні засади та особливості

вибору напряму і плануванню наукового дослідження. Охарактеризовано види та форми науково-дослідної роботи студентів та аспірантів. Розглянуто методика, особливості написання та оформлення наукових статей і доповідей.

61. **Халавка, Ю.** Нелюбов до котів чи невміння їх готувати? [Електронний ресурс] : думки про наукову роботу студентів / Халавка Юрій // Дзеркало тижня. – Текст. дані. – Київ, 2019. – 07–13 верес. (№ 33). – Режим доступу: <https://dt.ua/EDUCATION/nelyubov-do-kotiv-chi-nevminnya-yih-gotuvati-322796.html> (дата звернення: 21.10.2019). – Назва з екрана.

Доводиться важливість студентської наукової роботи, за правильної організації, як важливого етапу професійного зростання студента, а також джерела корисних наукових результатів, потужного мотиваційного чинника для студентів із високим рівнем базової підготовки.

62. **Хлібкевич, С. Б.** Дослідницька діяльність в системі формування професійної компетентності майбутнього вчителя фізичної культури / С. Б. Хлібкевич // Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Полтав. нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2018. – Вип. 71. – С. 109–112. – Бібліогр.: 10 назв. – Текст статті доступний в інтернеті: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/10137> (дата звернення: 21.10.2019). – Назва з екрана.

У статті визначено специфіку дослідницької діяльності вчителя та особливості формування його дослідницької компетентності в процесі формування та розвитку професійної компетентності майбутнього вчителя фізичної культури.

63. **Шерудило, А. В.** Особливості управління науково-дослідницькою діяльністю майбутніх учителів англійської мови / А. В. Шерудило, Н. В. Кардашова // Педагогічні науки : зб. наук. пр. – Херсон, 2018. – Вип. 83, т. 2. – С. 196–200. – Бібліогр.: 5 назв. – Текст статті доступний в інтернеті: http://www.ps.stateuniversity.ks.ua/file/issue_83/part_2/40.pdf (дата звернення: 21.10.2019).

У статті розглянуто особливості управління науково-дослідницькою діяльністю майбутніх учителів англійської мови. Визначено специфіку планування й організації науково-дослідницької діяльності. Обґрунтовано принципи, функції управління науково-дослідницькою роботою майбутніх учителів англійської мови.

64. **Шмалей, С. В.** Наукова робота студентів у закладах вищої освіти / С. В. Шмалей, О. І. Богатов, В. П. Попов // Педагогічний альманах : зб. наук. пр. / Комунал. вищий навч. закл. «Херсонська академія неперервної освіти» Херсон. облради. – Херсон, 2018. – Вип. 40. – С. 193–198. – Бібліогр.: 15 назв.

У статті проаналізовано особливості організації науково-дослідницької діяльності студентів у процесі професійної підготовки у закладах вищої освіти. Визначено роль науково-дослідної роботи студентів у формуванні сучасної інтелектуальної особистості з високим рівнем соціальної та професійної культури.

65. **Щирба, В. С.** Методологічно-організаційні особливості науково-дослідної роботи студентів як виду фахового творчого зростання / В. С. Щирба, О. В. Фуртель // Зб. наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. Івана Огієнка. Серія педагогічна / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. – Кам'янець-Подільський, 2018. – Вип. 24. – С. 186–188. – Текст

статті доступний в інтернеті: <http://journals.uran.ua/index.php/2307-4507/article/view/151621/150500> (дата звернення: 21.10.2019).

У статті розглянуто проблему управління науково-дослідною роботою студентів, як засобу забезпечення високої фахової компетентності, вміння поновлювати та розширювати базові знання, здатності до самостійного вирішення проблем у майбутнього фахівця. Розкрито види і форми організації науково-дослідної діяльності студентів на етапі формування проблемних груп. Розроблено та презентовано комплексний план цього виду педагогічної діяльності.

66. Юрченко, С. О. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / С. О. Юрченко, О. Є. Юрченко. – Харків : Вид-во ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2017. – 204 с.

У посібнику розкрито методологічні та методичні основи вивчення курсу «Основи наукових досліджень» у закладах вищої освіти. Доведено, що науково-дослідна робота підвищує інтерес студентів до вивчення загальних і спеціальних дисциплін за обраною спеціальністю.

67. Ярошенко, О. Г. Дослідницький потенціал наукової школи вченого: становлення, розвиток, здобутки / О. Г. Ярошенко, О. А. Блажко // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. Івана Франка. Педагогічні науки. – 2018. – Вип. 4. – С. 243–247. – Бібліогр.: 7 назв. – Текст статті доступний в інтернеті: <http://eprints.zu.edu.ua/28462/1/40.pdf> (дата звернення: 21.10.2019).

У статті розглянуто поняття наукової школи вченого з позицій явища культури і наукового осередку закладу вищої освіти. Охарактеризовано склад наукової школи як цілісного суб'єкту дослідницької діяльності засновника школи, його послідовників, учнів послідовників. Розкрито основні функції наукових шкіл.

68. Rayevnyeva, O. V. The technology of self-assessment of the quality of scientific activity of higher education institution as a factor of increase of its academic autonomy = Технологія самооцінки якості наукової активності вищого навчального закладу як фактор підвищення його академічної автономії / O. V. Rayevnyeva, V. I. Derykhovska // Бізнес Інформ. – 2017. – № 12. – С. 223–232. – Текст доступний в інтернеті: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2017_12_34 (дата звернення: 11.11.2019).

У статті розглянуто структуру технології самооцінки якості наукової активності закладів вищої освіти як одного із головних напрямків розвитку наукового потенціалу вітчизняної вищої школи, пошуку діючих шляхів та засобів стимулювання науково-дослідницької, науково-технічної та інноваційної діяльності університетів України для успішної інтеграції національної системи вищої освіти в європейський освітній простір.

69. Vozniuk, O. V. Universal matrixes of knowledge as interdisciplinary instruments of scientific research and students' teaching means / O. V. Vozniuk // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. Педагогічні науки. – 2018. – Вип. 2. – С. 5–12. – Текст статті доступний в інтернеті: https://visnyk.zu.edu.ua/pdf/visnyk93_pedagog.pdf (дата звернення: 21.10.2019).

У статті охарактеризовано універсальні матриці знань як міждисциплінарне знаряддя наукового дослідження та засіб навчання студентів.